

Scrisoare deschisă către Guvernul României

**Domnului Marcel CIOLACU,
Prim-ministru al Guvernul României**

**Domnului Florin BARBU,
Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**

**Domnului Marcel BOLOȘ,
Ministrul Finanțelor**

Stimate domnule Prim-ministru,

Clubul Fermierilor Români reprezintă interesele fermierilor români performanți - contribuitori strategici la asigurarea securității alimentare a României și spațiului comunitar – și promovează creșterea competitivității agriculturii autohtone prin măsuri care susțin sustenabilitatea și reziliența fermelor din țara noastră. Suntem o organizație cu vocație europeană, susținem și promovăm un model românesc de agricultură performantă, care să valorifice specificul național în contextul Politicii Agricole Comune.

Încă din primăvara anului 2022 am transmis către Guvern și MADR analize și rapoarte privind impactul unor factori externi și decizii comune europene asupra funcționării sectorului agricol din țara noastră, semnalând necesitatea unei abordări sistemice de răspuns la crizele apărute, cu scopul limitării de către fermierii români a daunelor și riscurilor asociate.

Regretăm că evoluțiile anticipate de Clubul Fermierilor Români privind impactul extrem de negativ asupra producătorilor români de cereale, rezultat din crizele cumulate în ultimii 3 ani (COVID, criză economică, război în Ucraina), nu au generat un răspuns adecvat, sistemic și coordonat de Guvern și MADR – la nivel național, dar și în relația cu Comisia Europeană, Consiliul și Parlamentul European - pentru **evitarea și limitarea pierderilor fermierilor români, a reducerii competitivității** și slăbirea poziției României de exportator pe piața cerealelor (locul 9 în clasamentul mondial).

Cele mai recente analize arătau că România a pierdut peste 3 miliarde EUR doar în cazul valorificării cerealelor anului agricol 2022, la care adăugăm pierderi preliminar estimate de peste 1,3 miliarde EUR asociate, până în prezent, anului 2023 - din cauza perturbării pieței regionale a cerealelor, creșterea semnificativă a costurilor logistice, prin acordarea

facilităților de export, prioritate logistică, renunțarea la controalele sanitar-veterinare și taxe vamale pentru cerealele din Ucraina.

În contextul evenimentelor cu impact major asupra sectorului agricol românesc generate de crizele economice, financiare și de securitate cauzate de războiul din Ucraina, dorim să aducem în atenția Dvs. aspecte care necesită o evaluare și o acțiune adecvată pentru **asigurarea sustenabilității și viabilității fermelor românești.**

Apropierea termenului de expirare a măsurilor de tranzitare cu produse agricole din Ucraina (15 septembrie 2023) și a faptului că în tot acest timp în care nu a fost respectată în totalitate interdicția de import local în statele est-europene, ne poziționează într-o situație de **incertitudine care afectează major competitivitatea fermierilor din această regiune.**

În perioada martie 2022- septembrie 2023, **cantitățile de cereale din Ucraina au fost importate de către diferite societăți comerciale din țara noastră, într-un cuantum total de 4.77 mil. tone** (grâu, porumb, semințe de floarea-soarelui, rapiță și orz furajer).

Tranzitarea acestor țări prin intermediul „coridoarelor de solidaritate” a făcut ca o cantitate însemnată de cereale (65% din produsele agricole din Ucraina) să fie **comercializată sub prețurile pe care le pot oferi producătorii locali, deoarece Ucrainei nu i s-a impus respectarea standardelor europene de calitate și, implicit, au putut oferi produse care nu au necesitat costuri substanțiale cu inputurile agricole.** Toate acestea au distorsionat piețele țărilor din această regiune, provocând pierderi fermierilor care au fost compensate, parțial, prin despăgubirile aprobate de Comisia Europeană.

Ideea conform căreia România a exportat în afara spațiului comunitar nu mai puțin de 1,26 milioane de tone de grâu în ultimele două luni, consolidându-se astfel ca cel mai mare exportator de grâu din Uniunea Europeană, **ascunde dezavantaje majore pentru țara noastră, în contextul actual al conflictului din Ucraina, după cum urmează:**

- **Poziționarea noastră pe locul întâi, cu o cotă de 20% din exportul total al UE la grâu, poate fi interpretată drept o măsură disperată a fermierilor noștri, fiind mai degrabă o reacție care a vizat minimizarea impactului negativ asupra fermierilor, care se confruntă cu prețuri mai mici cu 50% față de anul anterior, în timp ce costurile pentru înființarea culturilor au fost dublate.**
- În contextul creșterii cu doar 10% a producției de grâu față de anul precedent, **se estimează că cifra de afaceri a antreprenorilor agricoli va scădea cu aproximativ 30%, punând astfel în pericol finanțările necesare pentru supraviețuirea acestui sector vital al economiei noastre.**

- Scăderea prețurilor este mai abruptă la culturile de primăvară (floarea-soarelui și porumb) și către sfârșitul anului, din cauza exporturilor de produse ucrainene în spațiul comunitar european. La acestea se adaugă creșterea generală a prețurilor pentru inputurile agricole, astfel încât pierderile fermierilor se vor acutiza, **aflându-se în imposibilitatea de a-și achita datoriile aferente inputurilor utilizate și ratele scadente în lunile care urmează.**
- **România se confruntă, în mod constant, cu o favorabilitate climatică mai mică în comparație cu Ucraina, ceea ce va diminua, în mod inevitabil, atractivitatea afacerilor agricole pentru investitori.** De asemenea, dublarea volumului de cereale care tranzitează țara noastră din Ucraina va avea efect asupra creșterii costurilor logistice.
- În contextul în care exporturile Ucrainei continuă să crească rapid ajungând, în acest an, la 16 milioane de tone de grâu și 22 milioane de tone de porumb, **România va deveni necompetitivă, majoritatea fermierilor noștri având de suferit din cauza producțiilor mai mari din Ucraina și a prețurilor mai scăzute cu aproximativ 50%.**

În această situație, ridicarea restricției de export a Ucrainei, programată pentru 15 septembrie, în cele 5 țări pe care le tranzitează în prezent, sub interdicția de a realiza activități comerciale cu anumite produse și care oricum nu este în totalitate respectată, are și va avea un impact negativ asupra competitivității fermierilor români și asupra economiei noastre în ansamblu (conform datelor statistice din documentul anexat).

Astfel, evidențiem **imperativitatea solidarității și a coeziunii în demersurile și măsurile adoptate de România împreună cu statele vecine care sunt afectate în mod similar – Polonia, Ungaria, Slovacia, Bulgaria.** Această unificare de eforturi va contribui la diminuarea consecințelor negative în ceea ce privește costurile de producție foarte mari, prețurile produselor, avarierea infrastructurii de transport cauzată de suprasolicitarea acesteia în perioada stării de război, capacitatea de depozitare și cheltuielile implicite, precum și veniturile generate de exploatațiile agricole.

În același timp, menționăm că **Ucraina folosește în producție substanțe interzise de mai bine de 10 ani spre a fi folosite în sectorul agricol din UE** (furan, erbicide sulfonilureice, acetoclor) și sunt competitivi din perspectiva prețurilor deoarece utilizează aceste pesticide care au un preț mai mic decât inputurile fermierilor din spațiul comunitar. Dezavantajul major la care asistăm este legat de siguranța alimentară, deoarece aceste produse ajung în etapa de procesare din fabricile țării noastre, dar și a statelor membre.

În această perioadă plină de provocări este important să ne menținem poziția în piața comunitară și să ne susținem interesele ca stat membru al UE și care face eforturi însemnate de a respecta principiile PAC în ceea ce privește menținerea producției de alimente de înaltă calitate și asigurarea securității alimentare.

Până în acest moment, s-a acordat o atenție considerabilă facilităților logistice folosite în principal pentru importurile din Ucraina, cu tendința de a neglija adesea aspectele specifice României, inclusiv nevoile și provocările sale distinctive.

Prin urmare, vă adresăm rugămintea analizării implementării următoarelor propuneri care să contribuie la revitalizarea sectorului și creșterea competitivității fermelor românești:

1. **Asumarea de către Guvernul României a deciziei de prelungire unilaterală a interdicției** - după 15.09.2023 - de import al cerealelor și oleaginoaselor ucrainene pe întreaga durată a războiului, precum și realizarea unor **măsuri care să vizeze respectarea condițiilor de tranzit, prin susținerea unor controale riguroase.**
2. Susținerea alocării din **bugetul european a unor despăgubiri de min. 30 euro/tonă a producătorilor români pentru compensarea creșterii tarifelor de transport,** din cauza impactului importurilor și presiunii tranzitului de cereale ucrainene pe teritoriul țării noastre.
3. Realizarea demersurilor necesare pentru **implementarea urgentă a proiectului Credit Agricol,** demers care poate contribui la **susținerea stabilității financiare a fermierilor români,** în principal legat de facturile scadente în această toamnă, respectiv posibilitatea oferirii unor noi speranțe de continuare a activității economice a antreprenorilor din domeniu.
4. **Creșterea valorii creditelor pentru capitalul de lucru și a nivelului valorii maxime a împrumuturilor la nivel de beneficiar în cazul programelor Rural Invest și Agro IMM Invest.**
5. **Operationalizarea schemei de garantare a certificatelor de depozit și circulației acestora** - asigurarea condițiilor pentru garantarea certificatelor de depozit emise de depozitarii licențiați de minister, în scopul includerii acestora în circuitul economic și bancar.

În contextul acestor probleme semnificative cu care se confruntă țara noastră, **vă rugăm respectuos să luați în considerare posibilitatea de a solicita Comisiei Europene compensații adecvate care să îmbunătățească situația disperată a fermierilor români**

care se află în prag de faliment pentru a menține stabilitatea pieței și a gestiona războiul din Ucraina și provocările aduse de schimbările climatice.

De asemenea, **propunem susținerea demersurilor politico-diplomatice pentru alocarea unui buget european în vederea dezvoltării infrastructurii portuare și rutiere în România, pe fondul continuării tranzitului cerealelor și oleaginoaselor ucrainene.**

Clubul Fermierilor Români este solidar celorlalte asociații - Alianța pentru Agricultură și Cooperare (AAC) și Forumul Agricultorilor și Procesatorilor Profesioniști din România (FAPPR) – în ce privește propunerile de măsuri privind interzicerea importurilor din Ucraina și asigurarea stabilității financiare a fermelor din România.

Clubul Fermierilor Români rămâne disponibil pentru a continua strânsa colaborare cu instituțiile pe care le coordonați și ne angajăm să oferim expertiză, resurse și sprijin pentru a atinge obiective comune și pentru a consolida performanțele economice ale fermierilor din România. Suntem parteneri dedicați, deschiși la dialog și cooperare în beneficiul întregii comunități agricole din România.

Vă rog să primiți, domnule Prim-ministru, domnilor miniștri, expresia celei mai înalte considerații.

Cu stimă,

Florian Ciolacu,

Director Executiv

Clubul Fermierilor Români pentru Agricultură Performantă

Anexa nr. 1: Impactul războiului din Ucraina asupra activității economice a fermierilor români
(raport elaborat cu sprijinul și acordul AgriColumn)

Grâul cultivat în toamna anului 2022 în România a avut costuri ridicate din cauza crizei energetice provocate de Rusia, în special din cauza prețurilor ridicate la gazele naturale. Costurile asociate îngrășămintelor au crescut semnificativ, ajungând la aproximativ 1.000 de euro/hectar. Aceasta a creat presiune financiară asupra fermierilor, conducând la creșterea prețurilor alimentelor pe piață. Astfel, prețul de vânzare al grâului, *aplicat la o medie de 4,8 tone/hectar*, nu acoperă costurile de înființare, deși *prețul actual al grâului*, în paritatea CPT Constanța, este de **210 EURO/tonă**.

Orzul are un *preț de comercializare de 175 EURO /tonă*, în paritatea CPT Constanța, producând astfel efecte negative asupra cifrei de afaceri a exploatațiilor agricole, în condițiile în care *media producției este 5 tone/hectar la nivel național*.

Porumbul are un cost asociat de minim 1.000 euro/hectar cu un randament mediu național de *4.28 tone/hectar*, în condiția de preț CPT Constanța de **185 EURO/tonă**.

Costul logistic extrem de ridicat are un impact negativ asupra veniturilor fermierilor. Există o discrepanță semnificativă între prețul la care grâul este comercializat în portul Constanța și prețurile la care fermierii îl vând, *cu valori cuprinse între 15-35 EURO/tonă*. Aceste diferențe reduc veniturile obținute din vânzarea produselor agricole în portul Constanța, rezultând astfel un randament negativ pentru acest sezon.

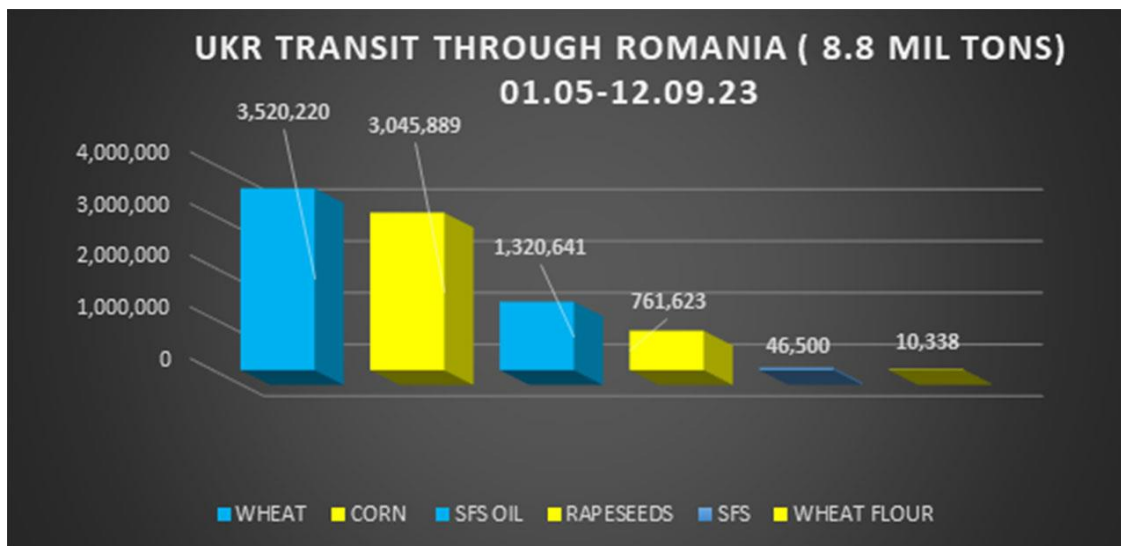
Nivelurile globale ale prețurilor grâului au înregistrat o scădere constantă din cauza schimbărilor pieței pe plan mondial, iar perspectivele actuale nu sunt promițătoare. Fluxurile de grâu din Ucraina au generat un surplus care a exercitat presiune asupra piețelor locale și europene. Acest lucru contravine Acordului de asociere cu Ucraina din 2017, care stipula excepții de la taxele de import în Uniunea Europeană pentru anumite contingente. În cazul porumbului, conform acestui Acord, există o limită a cantității scutite de taxe pentru următoarele: *Spania - 2 mil. tone, Portugalia - 0.5 mil. tone și restul statelor UE - 0.5 mil tone*, în timp ce anul acesta vom avea un nivel de import în UE de minim 22 mil. tone porumb din recolta anului 2023. Acest lucru reprezintă, în mod evident, un dezavantaj pentru țările din regiune. Produsele importate fără taxe concurează cu produsele locale, care sunt fabricate în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Evidențiem mai jos comparații ale prețurilor de vânzare pentru principalele produse agricole din luna septembrie 2023:

Produse	România	Ucraina
Grâu furajer	202 EURO/tonă	150 USD/tonă
Grâu panificație	212 EURO/tonă	194 USD/tonă
Orz	175 EURO/tonă	167 USD/tonă
Semințe Floarea-Soarelui	400 USD/tonă	402 USD/tonă

Sursa: AGRICOLUMN

Având în vedere diferențele semnificative între prețurile produselor, relaxarea restricțiilor privind importul nu va avea alt efect decât să creeze un rezervor de mărfuri cu origini mult mai economice în cele cinci țări, având în vedere competiția pe care o oferă mărfurile ucrainene datorate utilizării unor inputuri agricole la prețuri semnificativ mai mici decât cele utilizate de statele UE și cu o calitate mai slabă care riscă să afecteze securitatea alimentară în momentul intrării lor în etapa de procesare în cadrul statelor membre.

Conform Agricolumn, în perioada Martie 2022 - Mai 2023, Ucraina a traversat România prin intermediul coridoarelor de solidaritate un volum de peste 20.000.000 tone, ajungând ca în septembrie 2023 să fie raportat un volum total 29.000.000 tone de mărfuri agricole.

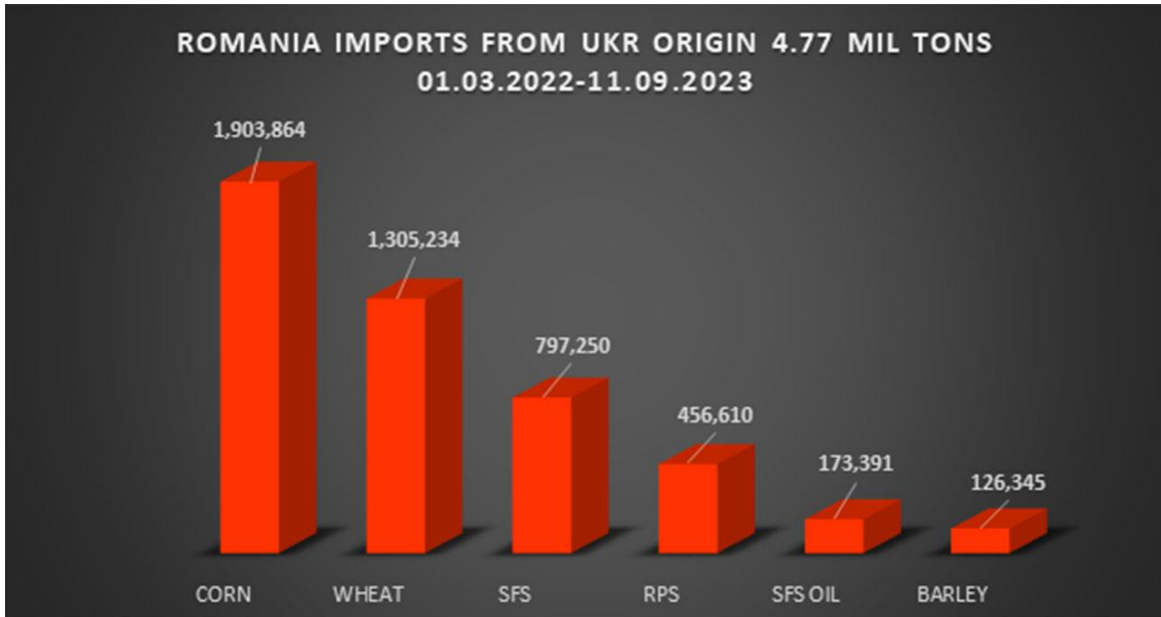

Sursa: AGRICOLUMN

Infrastructura de transport și depozitare se confruntă cu o insuficiență notabilă și este supusă unei presiuni constante. În sezonul agricol 2022-2023, logistica din România a experimentat creșteri semnificative de prețuri, generate de cererea în creștere din partea fluxurilor ucrainene.

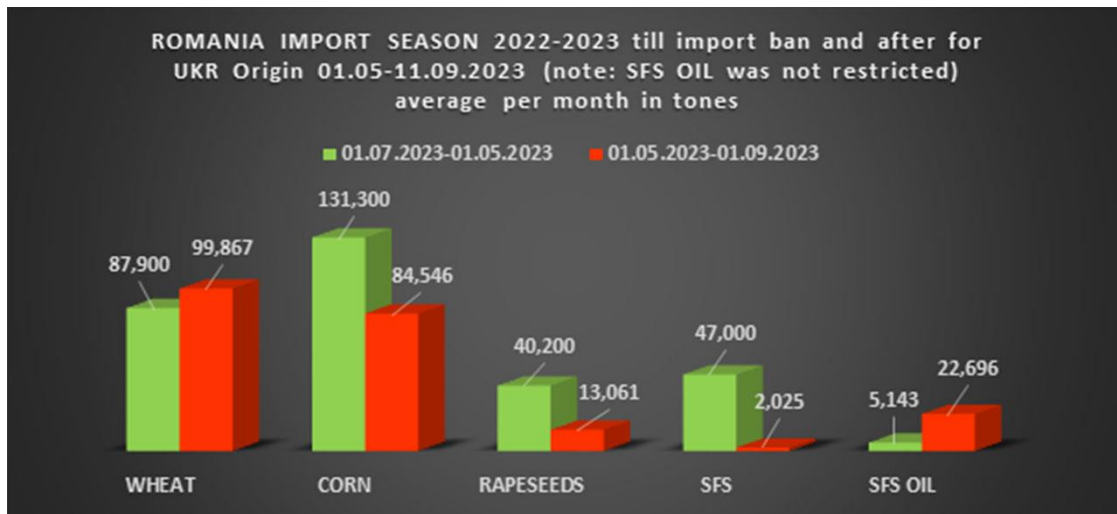
Această cerere sporită a condus la creșteri semnificative ale prețurilor în ceea ce privește modalitățile de transport interne:

- costurile cu transportul auto și feroviar au crescut cu 70%;
- costurile cu transportul fluvial au crescut cu 130%.

Sursa: AGRICOLUMN

În ceea ce privește importurile de mărfuri cu origine ucraineană, România a importat aproximativ 5 mil. tone de la începutul războiului din Ucraina și până în prezent (martie 2022-septembrie 2023).

Sursa: AGRICOLUMN

Conform datelor evidențiate în acest grafic, se constată că nivelul mediu lunar al importurilor provenind din Ucraina, în perioada ulterioară instituirii restricțiilor, nu numai că nu a înregistrat o diminuare, ci, în cazul grâului, s-a evidențiat o creștere a mediei lunare în comparație cu perioada

anterioară impunerii restricțiilor. Această creștere a avut loc din cauza lipsei mijloacelor de supraveghere și control adecvate, ceea ce a determinat o expansiune a cantităților importate. Impactul asupra pieței va avea consecințe și mai grave în absența unei prelungiri a interdicției după data de 15 septembrie 2023.